

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Skyrybos ir gyvenimas skyrium

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (fr) neseniai atlikta pakeitimų.

prancūzų

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas.

Swipe to change

Skyrybos ir gyvenimas skyrium

Prancūzija

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Galimi keturi santuokos nutraukimo atvejai:

santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu;

santuokos nutraukimas sutikus su jos nutraukimo pagrindu arba santuokos nutraukimas gavus sutikimą;

santuokos nutraukimas remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo;

santuokos nutraukimas dėl sutuoktinio kaltės.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu sutuoktiniai gali prašyti, jeigu susitaria dėl santuokos nutraukimo pagrindo ir visų santuokos nutraukimo padarinių. Šiuo atveju jie neturi pranešti santuokos nutraukimo priežasties, tačiau teismui turi pateikti patvirtinti sutarties, kuria nustatomi santuokos nutraukimo padariniai, projektą. Teismas sutarties projektą atsisako patvirtinti tik tuomet, jeigu vaikų arba vieno iš sutuoktinių interesai nėra pakankamai apsaugoti.

Nutraukti santuoką gavus sutikimą gali prašyti vienas iš sutuoktinių, o kitas sutuoktinis gali su tuo sutikti, arba to gali prašyti abu sutuoktiniai. Kitaip negu nutraukiant santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, sutuoktiniai susitaria dėl santuokos nutraukimo pagrindo, tačiau jiems nepavyksta susitarti dėl jo padarinių. Taigi šiuos padarinius turi nustatyti teismas.

Nutraukti santuoką remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo, gali prašyti vienas iš sutuoktinių, jeigu šaukimo į teismą dėl santuokos nutraukimo įteikimo dieną bendras gyvenimas yra nutrūkęs dvejus metus, – tai reiškia, kad sutuoktiniai nebe gyvena kartu ir nori nutraukti santuoką.

Nutraukti santuoką dėl sutuoktinio kaltės sutuoktinis gali prašyti dėl kito sutuoktinio kaltės, jeigu šis iš esmės arba pakartotinai pažeidė sutuoktinio pareigas ir įsipareigojimus, todėl tolesnis bendras sutuoktinių gyvenimas yra negalimas.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:**3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinkti pavardę),**

Įsiteisėjus teismo sprendimui dėl santuokos nutraukimo, t. y. tuomet, kai sprendimo nebegalima apskųsti, sutuoktiniai nebeprivalo būti ištikimi, kartu gyventi ir teikti vienas kitam moralinę paramą.

Abu sutuoktiniai vėl yra laisvi ir gali sudaryti naują santuoką.

Nutraukus santuoką abu sutuoktiniai praranda teisę pasilikti sutuoktinio pavardę. Tačiau vienas sutuoktinis kito pavardę gali pasilikti šiam sutikus arba teismui leidus, jeigu pagrindžia, kad tai labai svarbu jam pačiam arba vaikams.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Nutraukus santuoką panaikinamas sutuoktinių turto teisinis režimas ir prireikus padalijamas turtas.

Santuokos nutraukimas neturi poveikio turtui, kurį pagal sutuoktinių turto teisinį režimą sutuoktinis įgijo gyvendamas santuokoje, ir padovanotam turimam turtui. Tačiau nutraukus santuoką automatiškai netenkama ir turto, kurį sutuoktinis gauna pagal sutuoktinių turto teisinį režimą, – šio turto netenkama panaikinus sutuoktinių turto teisinį režimą, mirus sutuoktiniui arba išdėscius paskutinę valią dėl turto palikimo.

Jeigu santuoka nutraukiama abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, sprendimą dėl santuokos nutraukimo lemia tai, kad sutuoktiniai yra susitarę, kaip išspręsti piniginių interesų klausimą. Jeigu santuoka nutraukiama kitaip, sutuoktiniai dėl piniginių interesų klausimo sprendimo gali susitarti prieš priimančią sprendimą dėl santuokos nutraukimo, tačiau jie to neprivalo daryti. Šiuo atveju piniginių interesų klausimas išsprendžiamas priėmus sprendimą dėl santuokos nutraukimo.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Santuokos nutraukimas neturi jokio konkretaus poveikio taisyklėms, pagal kurias vykdoma tėvų valdžia, kuri iš esmės lieka patikėta abiem tėvams. Tačiau teismas gali nuspręsti šią valdžią patikėti vienam iš tėvų, jeigu to reikia dėl vaiko interesų.

Ir tėvas, ir motina turi toliau padėti prižiūrėti ir auklėti vaiką. Ši pagalba reiškia, kad vienas iš tėvų kitam tėvui moka išlaikymą, tačiau taip pat gali reikšti, kad tiesiogiai padengiamos visos su vaiku susijusios išlaidos arba jų dalis. Galiausiai pagalba gali būti skirta suteikus naudojimo teisę ir teisę gyventi būste.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

NB. Išlaikymas, kurį vienas sutuoktinis turi mokėti kitam, yra laikinoji priemonė, t. y. jis mokamas tik iki sprendimo nutraukti santuoką priėmimo. Priėmus šį sprendimą vienas sutuoktinis iš kito gali reikalauti tik mokėti buvusio sutuoktinio išlaikymo išmoką arba atlyginti žalą.

Buvusio sutuoktinio išlaikymo išmokos tikslas – kompensuoti nevienodas sutuoktinių gyvenimo sąlygas, susidariusias nutraukus santuoką. Šios išmokos sumą nustato teismas, atsižvelgdamas į kiekvieno sutuoktinio pajamas ir poreikius. Ji yra nustatyto dydžio ir iš esmės mokama kaip turtas:

išmokant pinigų sumą (gali būti nustatytos jos mokėjimo taisyklės) arba

skiriant nuosavybės teise priklausancio turto, arba suteikiant laikiną ar nuolatinę naudojimo teisę, teisę gyventi būste arba užufrukto teisę.

Išimties tvarka buvusio sutuoktinio išlaikymo išmoka gali būti nustatyta kaip anuitetas iki gyvos galvos, o pasikeitus sutuoktinių ištekliams arba poreikiams, ji gali būti sumažinta.

Gali būti įpareigota atlyginti žalą sutuoktiniui, jeigu santuokos nutraukimas jam turi labai rimtų padarinių:

jeigu jis yra atsakovas byloje dėl santuokos nutraukimo remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo, nors pats nėra pateikęs jokio prašymo nutraukti santuoką, arba jeigu priimtas sprendimas santuoką nutraukti vien dėl kito sutuoktinio kaltės.

(Žr. skyrelį „Ieškiniai dėl išlaikymo – Prancūzija“.)

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Gyvenimas skyrium – tai teismo sprendimu nustatyta separacija, dėl kurios sutuoktiniai nebeprivalo vykdyti kai kurių savo pareigų, kaip antai pareigos gyventi kartu, tačiau santuoka nenutraukiama. Taigi negalima sudaryti naujos santuokos ir išlieka materialinės paramos pareiga.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Gyvenimo skyrium atvejai ir procesas yra tokie patys kaip ir santuokos nutraukimo.

Iš esmės sutuoktinis, dėl kurio pateiktas prašymas nustatyti gyvenimą skyrium, gali pareikšti priešiškinį dėl santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium ir atvirksčiai – sutuoktinis, dėl kurio pateiktas prašymas nutraukti santuoką, gali pateikti prašymą nutraukti santuoką arba nustatyti gyvenimą skyrium.

Jeigu pateiktas prašymas nutraukti santuoką remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo, pareikšti priešiškinį dėl gyvenimo skyrium draudžiama, galima pateikti tik prašymą nutraukti santuoką.

Jeigu teismas kartu turi nagrinėti prašymą nutraukti santuoką ir prašymą nustatyti gyvenimą skyrium, pirmiausia jis nagrinėja prašymą nutraukti santuoką.

Prašymą nustatyti gyvenimą skyrium jis nagrinės tik tuomet, jeigu nepatenkins prašymo nutraukti santuoką. Kai abu prašymai pagrįsti kalte, teismas juos nagrinėja kartu ir, jeigu patenkina, priima sprendimą nutraukti santuoką dėl abiejų sutuoktinių kaltės.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Gyvenimo skyrium padariniai

Gyvenimas skyrium reiškia, kad sutuoktiniai nebeprivalo gyventi kartu, tačiau vis dar privalo teikti moralinę ir materialinę paramą ir būti ištikimi. Jeigu teismo sprendimu nenustatyta kitaip, moteris taip pat pasilieka sutuoktinio pavardę. Taikant materialinės paramos pareigą, sutuoktinis gali būti įpareigotas mokėti išlaikymą kitam sutuoktiniui, jeigu šis patiria nepriteklių. Išlaikymo suma nustatoma neatsižvelgiant į sutuoktinių kaltę, nebent gyvendamas santuokoje sutuoktinis kreditorius šiuokščiai pažeidė įsipareigojimus. Vietoj išlaikymo mokėjimo gali būti kaupiamas kapitalas, jeigu, atsižvelgiant į sutuoktinio skolininko turtą, tai daryti galima.

Aptariant turto klausimą pažymėtina, kad teismo sprendimu sutuoktinių turto teisinio režimo taikymas nutraukiamas ir šis režimas panaikinamas, kaip ir santuokos nutraukimo atveju. Sutuoktiniams taikomas visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas.

Jeigu vienas sutuoktinis miršta, kito sutuoktinio paveldėjimo teisės nepakinta, jam taikomos teisės aktų nuostatos dėl palikėjų pergyvenusio sutuoktinio.

Tačiau jeigu abiejų sutuoktinių bendru sutikimu sutuoktiniai gyvena skyrium, jie į sutartį gali įtraukti nuostatą, kad paveldėjimo teisių atsisako.

Gyvenimo skyrium pakeitimas santuokos nutraukimu

Vieno sutuoktinio prašymu teismo sprendimas dėl gyvenimo skyrium automatiškai tampa sprendimu nutraukti santuoką, kai sutuoktiniai skyrium gyveno dvejus metus. Tuomet teismas priima sprendimą nutraukti santuoką ir nusprendžia dėl santuokos nutraukimo padarinių. Gyvenimo skyrium priežastis tampa santuokos nutraukimo priežastimi. Kaltės priskyrimo negalima pakeisti.

Visais gyvenimo skyrium atvejais abiejų sutuoktinių prašymu gyvenimas skyrium gali būti pakeistas santuokos nutraukimu abiejų sutuoktinių bendru sutikimu. Tačiau gyvenimas skyrium, dėl kurio sprendimas priimtas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, gali būti pakeistas tik santuokos nutraukimu abiejų sutuoktinių bendru sutikimu.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuoką pripažinus negaliojančia (tai turi būti padaryta teismo sprendimu), atgaline data panaikinami visi santuokos padariniai, lyg ji niekada nebūtų sudaryta.

Santuokos pripažinimas negaliojančia skiriasi nuo santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium, kurių padariniai pasireiškia tik ateityje.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos skiriasi: vienokios yra santykinio santuokos negaliojimo atveju (kai remiamasi sutikimu sudaryti santuoką trūkumu arba tuo, kad asmenys, turėję leisti sudaryti santuoką, leidimo nedavė), kitokios – absoliutaus santuokos negaliojimo atveju (kai baudžiama už tai, kad nebuvo laikomasi viešosios tvarkos sąlygos).

Santykinio santuokos negaliojimo atvejai

Jų yra trys:

padaryta klaida dėl asmens arba pagrindinių asmens savybių;

patirta prievarta;

asmenys, kurie privalo duoti leidimą, jo nedavė.

Prašymą pripažinti santuoką negaliojančia gali pateikti tik kai kurie asmenys, kurių sąrašas yra baigtinis: sutuoktinis, kurio sutikimas sudaryti santuoką turėjo trūkumų arba kuris, sudarydamas santuoką, buvo teisiškai neveiksnus, asmenys, kurie turėjo duoti sutikimą sudaryti santuoką, arba prokuroras.

Prašymą pripažinti santuoką negaliojančia galima priimti tik penkerius metus nuo santuokos sudarymo dienos, nuo dienos, kurią sutuoktinis įgijo visišką laisvę, arba nuo dienos, kurią jis sužinojo apie savo padarytą klaidą.

Absoliutaus santuokos negaliojimo atvejai

Jie yra tokie: neduotas joks sutikimas, nepilnametystė, bigamija, kraujomaiša, vieno sutuoktinio nedalyvavimas sudarant santuoką, civilinės metrikacijos įstaigos pareigūno nekompetencija ir slaptumas.

Prašymą per trisdešimt metų gali pateikti bet kuris imtis veiksmų suinteresuotas asmuo arba prokuroras.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Teisiniai padariniai yra vienodi tiek santykinio, tiek absoliutaus santuokos negaliojimo atveju.

Santuokos padariniai tiek asmenims, tiek turtui išnyksta, nes santuoka laikoma niekada nebuvusia sudaryta. Pavyzdžiui, jeigu vienas sutuoktinis miršta, kitas sutuoktinis, santuoką pripažinus negaliojančia, netenka visų paveldėjimo teisių.

Tačiau šis principas gali būti taikomas ne taip griežtai, jeigu vienas sutuoktinis arba jie abu sudarydami santuoką buvo sąžiningi. Šiuo atveju fiktyvi santuoka negalioja, tačiau ji laikoma nutraukta paprastai. Todėl visi iki teismo sprendimo dėl santuokos pripažinimo negaliojančia buvę padariniai – civilinio pobūdžio, padariniai asmenims arba turtui – išlieka.

Tėvų santuokos pripažinimas negaliojančia vaikams teisinių padarinių neturi, jų padėtis reglamentuojama kaip ir santuokos nutraukimo atveju.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Santuokos nutraukimas ir jo padariniai būtinai nustatomi teismo sprendimu.

Tačiau vykstant santuokos nutraukimo procesui, išskyrus santuokos nutraukimą abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, teismas privalo imtis taikinimo veiksmų.

Jis gali pasiūlyti tarpininkavimą. Tarpininkauti pavedama fiziniam asmeniui arba organizacijai, siekiant išklausti šalis, palyginti jų požiūrius ir padėti joms išspręsti ginčą.

Pasibaigus tarpininkavimo procedūrai šalys, kurioms pavyko susitarti, savo susitarimą gali pateikti tvirtinti teismui.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Kur reikia pateikti prašymą?

Prašymas nutraukti santuoką arba nustatyti gyvenimą skyrium

Šį prašymą advokatas pateikia pirmosios instancijos teismo kanceliarijai.

Teismas, kuriam priklauso teritorinė jurisdikcija, yra:

šeimos gyvenamosios vietos teismas;

jeigu sutuoktiniai gyvena atskirai ir tėvų valdžią vykdo kartu, – sutuoktinio, su kuriuo gyvena nepilnamečiai vaikai, gyvenamosios vietos teismas;

jeigu sutuoktiniai gyvena atskirai ir tėvų valdžią vykdo tik vienas iš jų, – šio sutuoktinio gyvenamosios vietos teismas;

kitais atvejais – sutuoktinio, kuris nesiėmė iniciatyvos pateikti prašymą, gyvenamosios vietos teismas;

jeigu prašymą pateikia abu sutuoktiniai, jurisdikciją turi vieno iš sutuoktinių gyvenamosios vietos teismas, kurį pasirenka sutuoktiniai.

Prašymas santuoką pripažinti negaliojančia

Prašymas santuoką pripažinti negaliojančia pateikiamas atsakovo gyvenamosios vietos pirmosios instancijos teismui. Jis reiškia, kad teismo antstolis įteikia šaukimą į teismą.

Dokumentai, kuriuos reikia pateikti

Prašymas nutraukti santuoką arba nustatyti gyvenimą skyrium

Visais santuokos nutraukimo atvejais sutuoktiniai turi pateikti visą informaciją, būtiną jų tapatybei nustatyti, pranešti savo sveikatos draudimo kasą ir pateikti informaciją apie tarnybas ir įstaigas, kurios jiems moka pašalpas ar pensijas arba teikia bet kokią kitą pagalbą.

Jeigu teismo prašoma priteisti buvusio sutuoktinio išlaikymo išmoką, sutuoktiniai turi pateikti priesaikos deklaraciją, kuria patvirtina, kad jų pajamos, ištekliai, turtas ir gyvenimo sąlygos nurodyti tiksliai.

Jeigu santuoka nutraukiama abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, prašyme nereikia nurodyti santuokos nutraukimo pagrindų, tačiau kaip prašymo priedas turi būti pateikta sutuoktinių ir jų advokato (-ų) sutartis su data ir parašais, kuria visiškai nustatomi santuokos nutraukimo padariniai ir į kurią prireikus įtraukiama sutuoktinių turto teisinio režimo panaikinimo ataskaita.

Kitais atvejais prašyme nenurodomas nei teisinis pagrindas, nei santuokos nutraukimo pagrindai, tačiau prireikus į jį turi būti įtraukti prašymai taikyti laikinąsias priemones.

Prašymas pripažinti santuoką negaliojančia

Nereikalaujama jokių atskirų dokumentų.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Visą teisinę pagalbą arba jos dalį galima gauti, jeigu pagalba teiktina atsižvelgiant į atitinkamo asmens turimus išteklius (žr. skyrelį „Teisinė pagalba – Prancūzija“).

13 Ar galima apskūsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Šiuos sprendimus galima apskūsti įprasta tvarka.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Priimti teismo sprendimai dėl santuokos nutraukimo pripažįstami automatiškai, nevykdant jokios atskiros procedūros.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Siekiant užginčyti šį sprendimą, pirmosios instancijos teismui galima pareikšti ieškinį dėl sprendimo netaikymo. Priėmus sprendimą dėl netaikymo, kita šalis vėliau negali pareikšti ieškinio dėl sprendimo pripažinimo vykdytinu (t. y. ieškinio, kuriuo siekiama kitos valstybės sprendimą paskelbti vykdytinu Prancūzijoje) (ir atvirkščiai – tokio ieškinio atmetimas reiškia, kad sprendimas pripažintas vykdytinu).

Vykdomas toks pat procesas kaip ir pareiškus ieškinį dėl sprendimo pripažinimo vykdytinu.

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Taikant 2010 m. gruodžio 20 d. Reglamento (ES) Nr. 1259/2010, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje, nuostatas, santuokos nutraukimui arba gyvenimui skyrium taikytiną teisę pasirenka sutuoktiniai.

Jeigu jie jos nepasirenka, santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikoma:

gyvenamosios vietos, kuri kreipimosi į teismą metu buvo įprastinė sutuoktinių gyvenamoji vieta, teisė arba, jeigu tokios teisės nėra,

paskutinės bendros įprastinės sutuoktinių gyvenamosios vietos teisė, jeigu įgyvendintos dvi sąlygos: iš šios gyvenamosios vietos sutuoktiniai neišsikėlė likus

daugiau kaip metams iki kreipimosi į teismą ir kreipimosi į teismą metu vienas iš sutuoktinių dar gyvena šioje valstybėje; arba, jeigu tokios teisės nėra,

valstybės, kurios piliečiai kreipimosi į teismą metu yra abu sutuoktiniai, teisė arba, jeigu tokios teisės nėra,

teismo vietos valstybės teisė.

Tačiau jeigu prašoma gyvenimą skyrium pakeisti santuokos nutraukimu, santuokos nutraukimui taikoma ta teisė, kuri buvo taikoma gyvenimui skyrium, nebent sutuoktiniai pasirenka kitaip.

Susiję saitai

[Teisingumo ministerijos svetainė](#)

[Svetainė Legifrance](#)

Paskutinis naujinimas: 30/11/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į

kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija

neprisima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.